

pasážích knihy je text mimořádně čtivý, což je výsledkem i výborného překladu Josefa Mlejníka, a rozhodně by neměl uniknout pozornosti nikoho, kdo se o současné dění ve východní Evropě zajímá.

Další použité zdroje

LEICHTOVÁ, Magda B. (2016): Why Crimea Was Always Ours: Legitimacy Building in Russia in the Wake of the Crisis in Ukraine and The Annexation of Crimea. *Russian Politics* 1/2016, s. 291–315.

NOWAK, Andrzej (2010): *Impérium a ti*

druzí. Rusko, Polsko a moderní dějiny východní Evropy. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.

SOLIK, Martin a BAAR, Vladimír (2016): Koncept 'Ruského světa' jako nástroj implementace soft power v ruskej zahraničnej politike. *Politické vedy*, roč. 19, č. 1, s. 8–47.

VAN HERPEN, Marcel H. (2015): *Putin's Wars: The Rise of Russia's New Imperialism*. 2nd Edition. Lanham: Rowman and Littlefield.

Vladimír Naxera*

BAUMAN, Zygmunt (2015): *Tohle není deník*. Praha: Academia

Ceci n'est pas une memoire. Touto parafrází Foucaultovy eseje o obrazech, reprezentacích a dýmce lze začít recenzi na knihu Zygmunta Baumana *Tohle není deník*. S ohledem na název je možné konstatovat, že autor již v názvu díla klame tělem, protože se jedná o deníkovou formou zpracované glosy, postřehy a kritické reflexe aktuálních událostí, které si Zygmunt Bauman zapisoval od září 2010 do března 2011. Pochopitelně se nejedná o zápisy formou „Milý deníčku, dnes jsem něco něco“ a autor nepopisuje otrocky každý den ve výše uvedeném časovém rozpětí. Spíše se jedná o glosář a Bauman ve chvíli, kdy měl potřebu se vyjádřit k nějakému tématu, se svěřil svému deníčku. Z tohoto důvodu se bude v recenzované publikaci těžko hledat nějaké nosné téma, okolo něhož by se točila autorova argumentace. Pokud se ale pokusíme z deníku Zygmunta Baumana vytáhnout nějaké stěžejní téma, tak v obecné rovině můžeme dojít k tomu, že leit-

motivem je smysluplně předkládaná kritika neoliberální politické praxe a jejích projevů a deník tak můžeme považovat za určité shrnutí argumentace, kterou Zygmunt Bauman prezentoval ve svých předcházejících textech.

Kritickou reflexi (v roce 2010) aktuálních společenských událostí představuje autor deníkovou formou, v níž vyjádření k nějakému tématu zabírají cca půl až dvě strany, což považují ze stylistického hlediska za velmi příjemné osvěžení. Je to příjemné z toho důvodu, že s ohledem na rozsah jde Bauman k jádru věci a nestaví tak nějaké zbytečně sofistické argumentační systémy. Byť je zvláštní doporučovat jednu z posledních Baumanových monografií jako určitý návod, jako uvedení do jeho díla, argumentace předkládaná v knize je však velmi dobře přístupná a zároveň de facto shrnuje velkou část myšlenek, které Zygmunt Bauman rozpracovával v průběhu svého akademického života. To, že se jedná o prav-

*PhDr. Vladimír Naxera, Ph.D., Katedra politologie a mezinárodních vztahů, Fakulta filozofická, Západočeská univerzita v Plzni, vnaxera@kap.zcu.cz.

děpodobně jednu z posledních Baumanových monografií, poznamenávám proto, že z deníku je mezi řádky patrné, že se chystá ukončit „akademicky plodné“ období, byť i po vydání svého deníku pokračoval v publikační činnosti. Ale knihu *Tohle není deník* lze s ohledem na výše uvedené chápat jako určité závěrečné resume, jako *outro* shrnující a přístupnou formou prezentující myšlenky a témata, se kterými se vypracovával v průběhu svého akademického života.

Jak je patrné, je velmi těžké zaměřit se na kritickou reflexi nějaké ucelené argumentace předkládané v textu, protože by se jednalo spíše než o ucelenou kritiku o určité arbitrání vyzdvihování a upozorňování na arbitrárně vybrané pasáže nebo spíše na záznamy v deníku. Pokud se ale pokusím vybrat určité záznamy, které mi nejvíce utkvěly v paměti, a pokusím se je nějak přetvořit do podoby smysluplného celku, je asi vhodné začít kritikou současné neoliberální vládní praxe (byť zaklínadlo neoliberalismu nepoužil Bauman v textu snad ani jednou). Místo hovoření o *empty signifier*, kterým se zaklínadlo neoliberalismu bezesporu stalo, přistupuje Bauman ke kritice tím, že poukazuje na negativní projevy v sociopolitické praxi. Hovoří o tom, jak je ze strany státních aparátů a aktuálních držitelů moci velmi často zneužívána kategorie „bezpečnosti“. Poukazuje na to, že vládní praxe některých evropských států (a USA) je velmi často orientována na něco, co označuje jako „válku proti nejistotě“. Z té se snaží držitelé moci vytěžit politický profit tím, že stigmatizují předem vytipované skupiny obyvatelstva (Romové, uprchlíci, skupiny s nízkým socioekonomickým statutem) a vykreslují je jako specifické nositele společenské ne-

jistoty. Ve stejném duchu pak hovoří o tom, že ve jménu magie neviditelné ruky trhu a liberálního individualismu dochází k omezování systémů sociální pomoci. Na druhou stranu ale státy (zejména USA) podle Baumana naprosto selhaly v navozování a udržování iluze o neviditelné ruce a samoregulační funkci trhu, když sanovaly (naprosto nepředstavitelným množstvím kapitálu) finanční instituce. Další (a opět zcela arbitrárně) vybraná argumentační linie se týká toho, že se západní společnosti nachází ve stavu „postdemokracie“. Ta představuje podobný stav Žižkovy postpolitiky, a je pro ni charakteristické to, že většina členů společnosti má nezájem o politiku, neparticipuje na ní, ale pouze tiše a poslušně ji ignoruje. Politické jednání se v postdemokracii vyznačuje rychlým nástupem a odchodem politických osobností, které zazáří v určitém volebním období, ale pak vyhasnou a nereprezentují nějaké ucelené ideologické programy (jako potvrzení tohoto předpokladu můžeme v českém kontextu vnímat nástup strany Věci veřejné, případně doufat v podobné vyhasnutí politické strany ANO). Dalším atributem postdemokracie je podle Baumana to, že „šetří pravdou“ a „vybírá fakta“ – nejedná se tedy o nějakou ideologicky ukotvenou politiku, ale o politiku kampaní a rychlých povrchních změn, o čemž ostatně již Bauman psal dříve.

Takto bych mohl dále nahodile vybírat a spojovat jednotlivé deníkové záznamy, ale bude vhodnější, když to nechám na potenciálním čitateli Baumanova deníku. Pokud bych měl na závěr recenze pronést banální a velmi často používanou frázi, že kniha je dobře zpracovaná a vhodná jak pro laickou, tak odbornou veřejnost, tak to v případě deníku Zygmunta Bau-

mana nebude pouhé klišé zapadající na konec recenze (která se bohužel v průběhu jejího publikování stala nekrologem), ale s ohledem na výše řečené vyjádření faktu, že recenzovaná publikace naplňuje podle mého názoru atributy angažované kritické publikace,

která nestaví sáhodlouhé a překomplikované (mnohdy zbytečné) argumentační *mumbo jumbo* psané odborným newspeakem.

Petr Krčál*

HILDEBRANT, Zuzana, KACPRZAK Alicja & SABLAYROLLES, Jean-François (2016): *Emprunts néologiques et équivalents autochtones en français, en polonais et en tchèque*. Paříž: Lambert-Lucas.

Publikace *Neologické výpůjčky a jejich ekvivalenty ve francouzštině, polštině a češtině* vyšla v roce 2016 v rámci ucelené, tematicky zaměřené kolekce *La lexicothèque* nakladatelství Lambert-Lucas a edičně ji připravil kolektiv autorů Z. Hildebrand, A. Kacprzak a J.-F. Sablayrolles. Kniha je výsledkem, resp. výstupem mezinárodní spolupráce několika řešitelských týmů, které se sdružily v projektu EmpNéo („*Emprunts néologiques*“, česky Neologické výpůjčky). Jedná se o projekt, na kterém participovali výzkumníci z Francie, Řecka, Polska a České republiky. Pracovním a publikačním jazykem se stala francouzština.

Úvodní část předkládané knihy představuje jmenovitě jednotlivé členy řešitelského týmu projektu EmpNéo, fáze projektu a jeho hlavní cíle. Ty by se daly rozdělit do dvou hlavních skupin, a to na cíle lingvistické a cíle zaměřující se na sociální aspekty přejímání výpůjček z jednoho jazyka do druhého. Jedním z velmi důležitých dílčích cílů projektu bylo zjistit, jak na výpůjčky/slova přejatá z cizího jazyka (nejčastěji angličtiny) a jejich výskyt reagují mluvčí dané země, jejichž postoj

může být vůči výpůjčkám přátelský, či naopak velmi odmítavý. Dalším neméně důležitým cílem bylo sledovat asimilaci a integraci výpůjček z hlediska morfologických změn, ke kterým v mateřském jazyku mluvčích dané země dochází.

Obsah publikace byl koncipován s ohledem na jednotlivé sledované jevy zapojených výzkumných týmů. Kapitola I. je určitou teoretickou základnou celé knihy, nalezneme zde dvě rozsáhlejší studie zabývající se problematikou výpůjček. Jean-François Sablayrolles ve svém článku „*Emprunts et influences sur d'autres langues*“ („Výpůjčky a jejich vliv na další jazyky“) seznamuje v úvodní části svého textu čtenáře s procesem ustálení termínu „*emprunt*“ (výpůjčka) a jeho vymezením v lingvistických pramenech pocházejících z období druhé poloviny dvacátého století po současnost. Kromě výpůjčky jako takové definuje Sablayrolles také termín „*faux emprunt/allogénisme*“, tedy nepravá výpůjčka. V další části se věnuje překladům slov z jednoho jazyka do druhého, kalkům a nově vytvořeným slovům, která vznikla na bázi přejatých slov. Toto rozlišení shrnuje pod návrh vlastního konceptu přejatých slov, tzv.

*PhDr. Petr Krčál, Ph.D., Katedra politologie a mezinárodních vztahů, Fakulta filozofická, Západočeská univerzita v Plzni, petrkrca@gmail.com.